

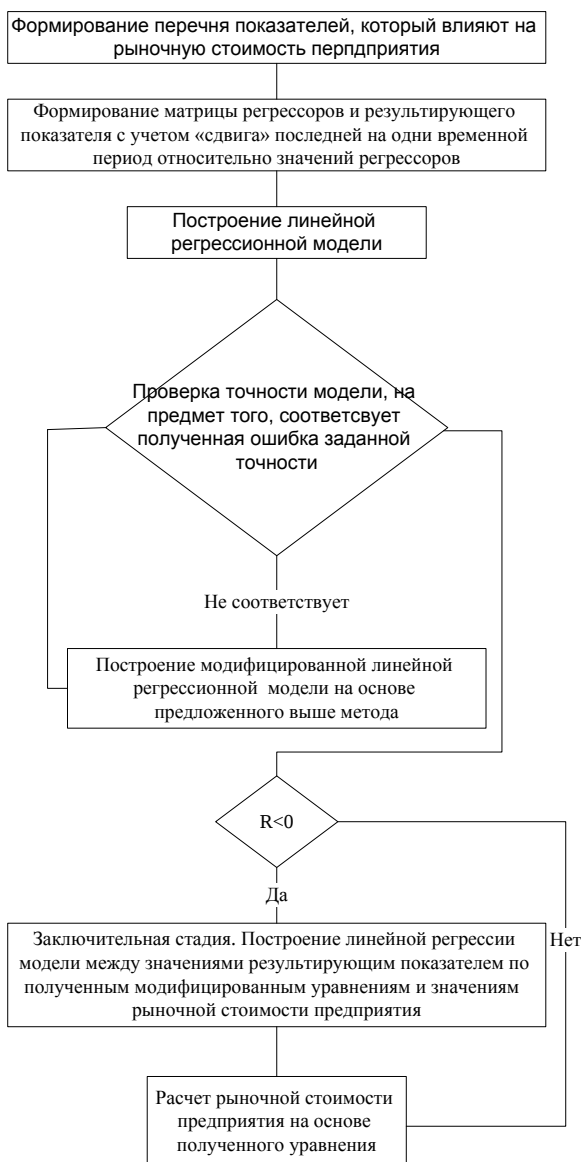

Рис. 2 Последовательность расчета прогнозируемой рыночной стоимости предприятия.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Афанасьева, Т. А. Управление вартістю підприємства [Електронний ресурс] / Т. А. Афанасьева. – Режим доступу: <http://intkonf.org/afanaseva-ta-upravlinnya-vartistyu-pidpriemstva/>.
2. Дамодаран А., Инвестиционная оценка: Инструменты и методы оценки любых активов / Асват Дамодаран; Пер. с англ. — 5е изд. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. — 724 С.
3. Данильченко, М., Сохацька О. Концепція управління вартістю як основа формування стратегії підприємства / М. Данильченко, О. Сохацька // Наука молода. — 2007. — №8. — С. 12-17.
4. Коупленд Т. Стоимость компаний: оценка и управление / Коупленд Т., Колер Т., Мурин Дж. — Пер.с англ. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2008. — 576 с.
5. Мендрул О.Г. Управление вартістю підприємства: Монографія. / О.Г. Мендрул // КНЕУ, 2002. — 272 с.
6. Серединська, І. Система показників управління вартістю підприємства / І. Серединська // Економічний аналіз. — 2010. — Вип. 5. — С. 167-169.

УДК 330.131.5:620.9

СУЧАСНІ ПАРАМЕТРИ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Вишинська Т.Л., к.е.н., ст. викл. кафедри міжнародної економіки Київського національного торговельно-економічного університету.

Вишинська Т.Л., Сучасні параметри паливно-енергетичного комплексу України.

У статті проаналізовано Енергетичний баланс України за 2013 р. Наведено основні статті імпорту, експорту та виробництва паливно-енергетичних ресурсів. Зазначено основні цілі Енергетичної стратегії України. Наведено пріоритетні завдання і напрямки реалізації Енергетичної стратегії України. Наведено прогноз розвитку вітрогенерації, малих ГЕС, біоенергетики, споживання вугілля, споживання газу, споживання нафтопродуктів. Визначено стратегічні пріоритети паливно-енергетичного комплексу.

Ключові слова: паливно-енергетичний комплекс, паливно-енергетичні ресурси, вугілля, сира нафта, нафтопродукти, природний газ, гідроелектроенергія, вітрова енергія, сонячна енергія, електроенергія, теплоенергія, Енергетична стратегія України до 2030 р.

Вышинская Т.Л., Современные параметры топливно-энергетического комплекса Украины.

В статье проанализирован Энергетический баланс Украины за 2013 г. Приведены основные статьи импорта, экспорта и производства топливно-энергетических ресурсов. Указаны основные цели Энергетической стратегии Украины. Приведены приоритетные задачи и направления реализации Энергетической стратегии Украины. Приведен прогноз развития ветрогенерации, малых ГЭС, биоэнергетики, потребление угля, потребление газа, потребление нефтепродуктов. Определены стратегические приоритеты топливно-энергетического комплекса.

Ключевые слова: топливно-энергетический комплекс, топливно-энергетические ресурсы, уголь, сырая нефть, нефтепродукты, природный газ, гидроэлектростанция, ветровая энергия, солнечная энергия, электроэнергия, теплоэнергия, Энергетическая стратегия Украины до 2030

Vyshynska T. Current parameters of the fuel and energy complex of Ukraine.

The article analyzes the energy balance of Ukraine for 2013. The imports, exports and production of energy resources have been analyzed. The goals of the Energy Strategy of Ukraine have been described. The priorities and direction of the Energy Strategy of Ukraine have been analyzed. Forecast of wind power generation, small hydropower, bio-energy, coal, gas consumption, consumption of petroleum products have been presented. The strategic priorities of the energy sector have been determined.

Keywords: fuel and energy complex, fuel and energy resources, coal, crude oil, petroleum products, natural gas, hydropower, wind power, solar power, electricity, heat, Energy Strategy of Ukraine to 2030.

Постановка проблеми. Тенденції трансформування сучасної національної соціально-економічної системи, етіологічно викликані становленням і розвитком ринкових відносин в нашій країні, визначили необхідність максимального використання природно-сировинних можливостей та енергетичних потужностей паливно-енергетичного комплексу, як одного з основних ресурсів для подолання наслідків глибокого спаду виробництва і структурної кризи економіки.

Враховуючи високу значимість ефективності функціонування та стабільності динамічного розвитку паливно-енергетичного комплексу в структурі національної економіки метою державної політики щодо реформування паливоенергетики є «формування соціально орієнтованого енергетичного господарства для ресурсного та інфраструктурного забезпечення економічного зростання, підтримки енергетичної безпеки країни, запобігання енергетичної кризи та підвищення конкурентоспроможності української економіки на платформі дієвої системи енергозбереження та зниження енергоємності внутрішнього валового продукту».

З огляду на значущість окресленої проблеми виникає потреба у ґрунтовному аналізі сучасних параметрів паливно-енергетичного комплексу України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню паливно-енергетичного комплексу присвячено значну кількість економічної літератури. Різні аспекти досліджуваної проблеми висвітлюються в багатьох роботах, що вийшли за останні роки, різних як за фактичним матеріалом, так і підходами до досліджуваної тематики. Ряд таких авторів, як Биховер Н.А. [1,2], Віленський Н.М. [3], Вигдорчик А.Г. [4], Гофман К.Г. [5,6], Мазовер Я.А. [7,8], Макаров А.А. [9], Мелентьев А.А. [10], Мильнер Б.З. [11,12], концентрують увагу на підвищенні обсягу видобутку паливно-енергетичних ресурсів, транспортуванні та використанні їх в економіці. Багато робіт присвячується регіональним аспектам досліджень комплексу, де основна увага звертається на особливості розвитку паливно-енергетичних ресурсів, охорони навколишнього середовища, на проблеми розробки і виробництва нових джерел енергії, дбайливого використання ресурсів: Андреев В.Д. [13], Бісчинський А.А. [14,15], Вольфберг Д.Б. [16], Клопов С.В. [17] та ін.

Метою статті є аналіз сучасного стану паливно-енергетичного комплексу України.

Основні результати дослідження. Розвиток енергетики має вирішальний вплив на стан економіки в державі та рівень життя населення. Метою соціальної держави, якою відповідно до Конституції є Україна, має бути забезпечення умов для зростання добробуту громадян. Однією з найважливіших складових добробуту в цивілізованих державах є забезпечення громадян і компаній необхідними енергоресурсами. Запорукою реалізації цієї мети має стати надійне, економічно обґрунтоване й екологічно безпечне задоволення потреб населення й економіки в енергетичних продуктах [18].

У табл. 1 наведено Енергетичний баланс України за 2013 р. Отже, перше місце серед імпорту займає природний газ – 22589 тис. т. Друге місце серед імпорту посідає вугілля і торф – 9022 тис. т. та третє місце – нафтопродукти з обсягом у 7258 тис. т. Імпорт сирої нафти займає четверте місце та у 2013 р. становив 849 тис. т. Загальний об'єм імпорту паливно-енергетичних ресурсів у 2013 р. склав 39722 тис. т. Аналізуючи експорт необхідно відзначити, що у 2013 р. тут найбільшу частку посідало вугілля й торф з показником в 6298 тис. т.; друге місце нафтопродукти – 960 тис. т.; третє місце – електроенергія – 854 тис. т. Загальний об'єм експорту паливно-енергетичних ресурсів у 2013 р. склав 8213 тис. т.

Аналізуючи виробництво, необхідно відзначити, що у 2013 р. перше місце посіло виробництво вугілля та торфу – 40663 тис. т.; друге місце зайняла атомна енергія з показником у 21848 тис. т.; третє місце посідає природний газ – 16022 тис. т. Виробництво сирої нафти у 2013 р. досягло 3167 тис. т.; біопалива та відходів – 1923 тис. т.; гідроелектроенергії – 1187 тис. т.; теплоенергії – 1000 тис. т. та вітрової, сонячної енергії – 104 тис. т.

Таблиця 1

Енергетичний баланс України за 2013 р., тисяч т. нафтового еквівалента*

Постачання та споживання	Вугілля й торф	Сира нафта	Нафтопродукти	Природний газ	Атомна енергія	Гідроелектроенергія	Вітрова, сонячна енергія	Біопаливо та відходи	Електроенергія	Теплоенергія	Усього
Виробництво	40663	3167	-	16022	21848	1187	104	1923	-	1000	85914
Імпорт	9022	849	7258	22589	-	-	-	1	3	-	39722
Експорт	-6298	-36	-960	-	-	-	-	-65	-854	-	-8213
Міжнародне бункерування	-	-	-126	-	-	-	-	-	-	-	-126
Зміна запасів	-1961	-1	-244	834	-	-	-	17	-	-	-1356

*Джерело: складено автором за [19].

У «Енергетичній стратегії України на період до 2030 р.» затвердженій Кабінетом Міністрів України [18] зазначено, що основними цілями енергетичної стратегії України є: створення умов для надійного та якісного задоволення попиту на енергетичні продукти за найменших сукупних витрат, при цьому економічно обґрунтовано; підвищення енергетичної безпеки держави; підвищення ефективності споживання та використання енергопродуктів; зменшення техногенного навантаження на навколишнє середовище і забезпечення цивільного захисту у сфері техногенної безпеки ПЕК.

Виходячи із зазначених цілей, основними завданнями й напрямками реалізації Енергетичної стратегії України виокремлено [18]: формування цілісної та дієвої системи управління та регулювання в паливно-енергетичному секторі, розвиток конкурентних відносин на

ринках енергоносіїв; поступова лібералізація та розвиток конкурентних відносин на ринках енергоресурсів і ринках пов'язаних послуг; створення передумов для істотного зменшення енергоємності економіки за рахунок впровадження нових технологій, прогресивних стандартів, сучасних систем контролю, управління й обліку, транспортування та споживання енергетичних продуктів і розвитку ринкових механізмів стимулювання енергозбереження; збільшення видобутку та виробництва власних енергоресурсів з урахуванням економіки видобування, а також збільшення обсягів енергії та енергопродуктів, видобутих із нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії; диверсифікація зовнішніх джерел поставок енергетичних продуктів; досягнення збалансованості економічно обґрунтованої цінової політики щодо енергетичних продуктів, яка повинна забезпечити покриття витратів на їх виробництво й доставку до кінцевого споживача, а також створення відповідних умов для надійного функціонування та сталого розвитку підприємств ПЕК; створення умов для залучення до ПЕК приватних інвестицій, нових технологій і сучасного досвіду ефективної роботи; нормативно-правове забезпечення реалізації цілей розвитку ПЕК України з урахуванням наявного внутрішнього законодавчого поля, численних зобов'язань, передбачених міжнародними договорами, а також вимогами європейського енергетичного законодавства.

У Енергостратегії наведено прогностичні сценарії розвитку паливно-енергетичного комплексу [18]:

1. Попит на електроенергію в Україні в 2030 р. складе від 244 (песимістичний сценарій) до 315 (оптимістичний сценарій) ТВт•год. У базовому сценарії попит на електроенергію досягне 282 ТВт•год, щона 50% вище рівня 2010 р. (191 ТВт•год). Переважно це буде зумовлено зростанням споживання в промисловості (на 40%) та в сфері послуг (на 100%).

2. Прогноз розвитку вітрогенерації. Україна має істотний потенціал розвитку вітроенергетики. Найбільш перспективними для її розвитку є південні та південно-східні регіони країни, де середня швидкість вітру вища, ніж на іншій території. Проте цей потенціал нині не використовується. Україна істотно відстає від світових тенденцій. Потенціал для розвитку вітрогенерації в Україні, за різними оцінками, може досягати 10-15 ГВт. Однак для будівництва такої кількості вітряних станцій потрібні значні інвестиції – понад 200 млрд. грн., які не можуть бути залучені в нинішній ситуації. На основі досвіду більшості європейських країн з впровадження ВЕС, цільовий рівень встановленої потужності ВЕС в Україні до 2030 р. складе 3–4 ГВт. Істотніше зростання цих показників за аналогічний період демонстрували тільки ті країни, де стратегічним пріоритетом розвитку енергетики був активний розвиток ВДЕ і рівень субсидування галузі був надзвичайно високим. Забезпечити аналогічні обсяги державних субсидій в Україні у найближчій перспективі не видається можливим, тому необхідно впроваджувати ефективні та сталі механізми, які б стимулювали інвестування у розвиток вітроенергетики в Україні.

3. Прогноз розвитку сонячної генерації. Енергія сонячного випромінювання, яка надходить щорічно на територію України, становить близько 1,2 МВт•год/кв. м, причому тільки менше 1% цієї енергії належить до ресурсів, які економічно доцільно використовувати. Відповідно до досліджень, можливий економічний потенціал розвитку сонячної генерації в Україні становить близько 4 ГВт. Беручи до уваги досвід з впровадження СЕС європейських країн зі схожим рівнем сонячного випромінювання, а також з огляду на зниження собівартості будівництва сонячних електростанцій (СЕС) внаслідок розвитку технологій, цільовий рівень встановленої потужності СЕС в Україні до 2030 р. зможе зростати за значного падіння вартості будівництва даного виду генерації.

4. Прогноз розвитку малих ГЕС. Природний потенціал розвитку малих ГЕС (а також міні та мікро ГЕС) в Україні нині не реалізовано. Поточна потужність малих гідроелектростанцій становить близько 90 МВт. Через незначну питому вагу в загальному енергобалансі (0,2%) мала гідроенергетика нині не може істотно впливати на структуру енергозабезпечення країни. Проте Україна має значний потенціал використання ресурсів малих рік, головним чином у західних регіонах. За різними оцінками, економічно доцільний потенціал малих ГЕС в Україні становить до 4 ГВт. Сьогодні вартість будівництва малих ГЕС значно перевищує аналогічний показник для традиційних видів генерації, і за відсутності якісних змін у технологіях будівництва потенціал зниження собівартості буде залишатися вкрай незначним.

5. Прогноз розвитку біоенергетики. Україна має значний потенціал розвитку біоенергетики. Це зумовлено особливостями клімату, потенціалом аграрного сектору і наявністю робочої сили. Для широкого комерційного використання найближчими роками доцільно використовувати технології спалювання біомаси в котлах і технології збору й утилізації біогазу на полігонах твердих побутових відходів, оскільки ці технології поки що найкраще розроблені. Найбільший енергетичний потенціал в Україні мають такі види біомаси як сільськогосподарські культури, дрова та відходи деревини, торф, рідкі види палива з біомаси, тверді побутові відходи, біогаз. За різними оцінками, потенційна встановлена потужність у сегменті біоенергетики може становити 10-15 ГВт тепла і 1-1,5 ГВт електроенергії.

6. Прогноз на споживання вугілля. За умови реалізації оптимістичного сценарію розвитку попиту на електроенергію, сукупний попит на енергетичне вугілля до 2030 р. складе близько 56 млн. т готової вугільної продукції за можливого збільшення пропозиції до 58 млн. т на рік (це складає 71 та 75 млн. т родового енергетичного вугілля відповідно).

7. Прогноз споживання газу. Відповідно до базового сценарію, щорічне зростання ВВП до 2030 р. складе близько 5%. При цьому також передбачається помірне щорічне зростання цін на газ. З урахуванням цих чинників, попит на газ у 2030 р. складе 82 млрд. куб. м, але з урахуванням заходів з енергозбереження, передбачається, що загальне споживання газу в 2030 р. складе близько 49 млрд. куб. м, що майже на 15% менше, ніж у 2010 р.

8. Прогноз споживання нафтопродуктів. Залежно від того, за яким сценарієм буде розвиватися економіка, сукупний попит на основні світлі нафтопродукти (бензин, дизельне паливо, гас) в Україні до 2030 р. складе від 13,1 млн. т (песимістичний сценарій) до 20,8 млн. т (оптимістичний сценарій). Відповідно до базового сценарію, попит на світлі нафтопродукти в 2030 р. складе 17,4 млн. т, що передбачає середній темп зростання приблизно 2,7% на рік.

Серед стратегічних пріоритетів розвитку ПЕК можна віднести [39]:

- енергоефективність та енергозощадження;
- розвиток видобутку власних вуглеводневих енергоресурсів;
- розширення ніші ВДЕ;
- диверсифікація через кооперація з ЄС в постачанні енергоресурсів до України;
- поступове заміщення вугільної генерації (де виявиться неможливим чи економічно невиправданим застосування технологій типу CCS) іншими видами відповідно обраного енергетичного міксу;
- розвиток атомної генерації на новітній технологічній базі реакторів Покоління III+.

Висновок. Отже, у 2013 р. перше місце серед імпорту займав природний газ – 22589 тис. т.; друге місце посідає вугілля і торф – 9022 тис. т. та третє місце – нафтопродукти з обсягом у 7258 тис. т. Імпорт сирої нафти займав четверте місце та у 2013 р. становив 849 тис. т. Загальний об'єм імпорту паливно-енергетичних ресурсів у 2013 р. склав 39722 тис. т. Аналізуючи експорт необхідно відзначити, що у 2013 р. тут найбільшу частку посідало вугілля й торф з показником в 6298 тис. т.; друге місце нафтопродукти – 960 тис. т.; третє місце – електроенергія – 854 тис. т. Загальний об'єм експорту паливно-енергетичних ресурсів у 2013 р. склав 82 13 тис. т. Аналіз виробництва показав, що у 2013 р. перше місце посіло виробництво вугілля та торфу – 40663 тис. т.; друге місце зайняла атомна енергія з показником у 21848 тис. т.; третє місце посідає природний газ – 16022 тис. т. Виробництво сирої нафти у 2013 р. досягло 3167 тис. т.; біопалива та відходів – 1923 тис. т.; гідроелектроенергії – 1187 тис. т.; теплоенергії – 1000 тис. т. та вітрової, сонячної енергії – 104 тис. т.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Быховер Н.А. Экономика-минерального сырья. Топливно-энергетическое сырье, руды черных металлов и легирующих металлов. М. Недра. 1967. -368 с.
2. Быховер Н.А. Экономика минерального сырья. Состояние и перспективы обеспечения мировой потребности в минеральном сырье. М. Недра. 1971. -192 с.

3. Виленский Н.М. Рациональное использование вторичных энергетических ресурсов. М. Металлургиздат. 1963. 272
4. Мелентьев Л.А., Макаров А.А., Вигдорчик А.Г. Энергетический комплекс СССР ГИИ. Экономика. 1983. - 263 с.
5. Гофман К.Г. Охрана окружающей среды: модель управления чистотой природной среды. М. Экономика. 1977. 231 с.87
6. Гофман К.Г. Экономическая оценка природных ресурсов в условиях социалистической экономики. М. Наука. 1977. 236 с.
7. Мазовер Я.А. Развитие топливной базы районов США. М. Недра. 1988. -324 с.
8. Мазовер Я.А. Раздина Н.Е., Макарова Т.Е. и др. Проблемы развития и размещения топливных баз СССР. М. Наука. 1982. 168 с.
9. Макаров А.А. Методы исследования при оптимизации энергетического хозяйства. Новосибирск. Наука, 1973, 156 с.
10. Мелентьев Л.А. Основные итоги и задачи системных исследований в энергетике. М. Известия АН. Энергия и транспорт, выпуск 5. 1985, с.9-14.
11. Мильнер Б.З. США. Современные методы управления. М. Наука, 1971, 19 с.
12. Мильнер Б.З. Проблемы межотраслевого управления. М. Экономика, 1982, 81 с.
13. Андреев В.Д., Вольфберг Д.Б. Топливо-энергетическое хозяйство капиталистических и развивающихся стран. М. Энергия. 1980. 224 с.
14. Бесчинский А.А., Коган Ю.М. Экономические проблемы электрофикации. М. Энергоатомиздат. 1983. 431 с.
15. Бесчинский А.А. Природный газ в мировой энергетике: динамика развития, проблемы ценообразования. М. Газовая промышленность. 1993; № 10, с. 15-16.
16. Вольфберг Д.Б. Тенденции развития и методы прогнозирования энергетики стран-членов СЭВ. М. Энергоатомиздат. 1987. 263 с.
17. Клопов С.В. Изучение и использование гидроэнергетических ресурсов горных районов. М. Изд. Академии наук СССР. 1952; -136 с.118
18. Енергетична стратегія України на період до 2030 р. Затверджена Кабінетом Міністрів України від 24.07.2013, № 1071.
19. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

УДК 338.46

АУТСОРСИНГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА: ПРИЙНЯТТЯ КОРОТКОСТРОКОВИХ ТА ДОВГОСТРОКОВИХ РІШЕНЬ

Ганечко І.Г., к.е.н., доцент кафедри економіки та фінансів Київського національного торговельно-економічного університету (Україна).
Афанасьєв К.М., к.е.н., старший викладач кафедри економіки та фінансів Київського національного торговельно-економічного університету (Україна).

Ганечко І.Г., Афанасьєв К.М. Аутсорсинг бізнес-процесів підприємства: прийняття короткострокових та довгострокових рішень.

У статті проведено огляд основних аспектів зарубіжного досвіду досліджень в сфері використання компаніями аутсорсингу бізнес-процесів. Визначено переваги та недоліки аутсорсингу, доцільність використання у вітчизняній практиці. Основною проблемою при прийнятті рішень про використання послуг сторонніх компаній або відмові від них є оцінка очікуваної економії витрат. Використання традиційного управлінського підходу до розрахунку витрат з метою прийняття рішень «виробляти чи купувати» не враховує постійні витрати та може впливати на остаточний результат таких рішень в довгостроковому періоді. Запропоновано адаптувати існуючі підходи, які використовуються для прийняття короткострокових рішень «виробляти чи купувати», та застосовувати метод обліку витрат за процесами для вибору «виробляти чи купувати» в довгостроковій перспективі, коли контракти укладаються на два – три роки. Звертається увага на можливість використання моделей лінійного програмування при прийнятті довгострокових рішень.

Ключові слова: аутсорсинг, «виробляти чи купувати», облік витрат за процесами, короткострокові рішення, довгострокові рішення, моделі лінійного програмування.

Ганечко И.Г., Афанасьев К.М. Аутсорсинг бизнес-процессов предприятия: принятие краткосрочных и долгосрочных решений.

В статье проведен обзор основных аспектов зарубежного опыта исследований в области использования компаниями аутсорсинга бизнес-процессов. Определены преимущества и недостатки аутсорсинга, целесообразность использования в отечественной практике. Основной проблемой при принятии решения об использовании услуг сторонних компаний или отказе от них является оценка ожидаемой экономии затрат. Использование традиционного управленческого подхода к расчету затрат с целью принятия решений «производить или покупать» не учитывает постоянных издержек и может влиять на окончательный результат таких решений в долгосрочном периоде. Предложено адаптировать существующие подходы, которые используются для принятия краткосрочных решений «производить или покупать», и применять метод учета затрат по процессам для выбора «производить или покупать» в долгосрочной перспективе, когда контракты заключаются на два - три года. Обращается внимание на возможность использования моделей линейного программирования при принятии долгосрочных решений.

Ключевые слова: аутсорсинг, «производить или покупать», учет затрат за процессами, краткосрочные решения, долгосрочные решения, модели линейного программирования.

Ganechko I., Afanasyev K. Business processes outsourcing of enterprise: short-term and long-term decision making.

In the article foreign experience of researches in the field of the use by the companies of business processes outsourcing is considered. Advantages and disadvantages of outsourcing, expediency of the use in national practice is defined. The main problem in decision making on the use of third-party companies services or to deny them is to estimate the expected cost savings. The use of traditional management approach to the calculation of costs for the purpose of decision making "make or buy" does not include fixed costs and can affect the final result of such decisions in the long run. The adaptation of existing approaches, which are used for short-term solutions "to make or buy" and method of activity based costing to select the "make or buy" in the long run, when contracts are for two - three years, are proposed. Attention applies on possibility of the use of the linear programming models for long-term decision making.

Keywords: outsourcing, «make or buy», activity based costing, short-term decisions, long-term decisions, linear programming models.

Постановка проблеми. Актуальність використання аутсорсингу в діяльності компаній з метою розподілу праці та бізнес-інтеграції на новому, більш якісному рівні постійно зростає в сучасному глобальному ринковому середовищі. Аутсорсинг сприяє досягненню мети компаній щодо підвищення якості кінцевого продукту або послуги, оскільки дозволяє використовувати послуги висококваліфікованих фахівців і спеціалізованих компаній для виконання окремих функцій. Проте проблематичним є обґрунтування економічної доцільності використання аутсорсингу, особливо для підприємств-виробників, перед якими стоїть задача «виробляти чи купувати».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна частина робіт науковців та практиків присвячена питанням аутсорсингу. Якісне дослідження провели Крем'як Т, Тукул О. та Ром В., проаналізувавши та систематизувавши більше 200 статей за даною темою [1]. Більша частина досліджень присвячена аналізу причин виникнення, переваг та недоліків аутсорсингу, визначенню потенційної економії витрат та інших мотиваційних чинників використання аутсорсингу [2].

Стратегічні наслідки та детермінанти аутсорсингу основних та неосновних видів діяльності досліджено в роботах Мантела С., Татіконди М., Ліао Я. [3]. Окремі науковці досліджували аутсорсинг в системі ефективного менеджменту взаємовідносин компанії з